

VIII POSIEDZENIE KOMISJI WIELOSTRONNEJ WSPÓŁPRACY AKADEMII
NAUK KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH DO SPRAW BADANIA
WSPÓŁCZESNEGO KAPITALIZMU

W dniach 6-12 maja 1973 r. odbyło się w Pilźnie (CSRS) ósme, kolejne posiedzenie Komisji Wielostronnej Współpracy Akademii Nauk Krajów Socjalistycznych do Spraw Badania Współczesnego Kapitalizmu. W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele placówek naukowych Bułgarii, Czechosłowacji, Jugosławii, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Polski, Rumunii, Węgier i Związku Radzieckiego. Stronę polską reprezentowali: prof. dr W. Zastawny, rektor Wyższej Szkoły Nauk Społecznych przy KC PZPR, oraz mgr J. Bartosik z Instytutu Zachodniego.

Porządek obrad przewidywał referat dr R. Wintrowej z Instytutu Ekonomicznego Czechosłowackiej Akademii Nauk na temat sytuacji gospodarczej Czechosłowacji oraz komunikaty i dyskusje. Komunikaty przedstawili reprezentanci ZSRR (prof. W. Martynow i prof. J. Judanow) oraz NRD (prof. H. Heininger), a ich tematem był stan badań nad współczesnym kapitalizmem, prowadzonych w placówkach naukowych Związku Radzieckiego i NRD.

Prof. L. Maier (NRD) przedstawił obszernie sprawozdanie z działalności Komisji Problemowej za lata 1966-1973. W sprawozdaniu dużo miejsca poświęcono działalności Polski w odniesieniu do badań nad współczesnym kapitalizmem, jak również podkreślono rolę jaką w tym zakresie spełnia Instytut Zachodni. Bardzo pozytywnie oceniono działalność grupy roboczej do spraw badania integracji ekonomicznej w kapitalizmie, kierowanej przez Zakład Ekonomiczny IZ (doc. dr habil. Z. Nowak). Podkreślano również działalność Instytutu, dotyczącą programowania badań integracyjnych oraz jego udziału w organizacji sympozjów międzynarodowych (w Poznaniu i w Moskwie, ponadto IV Szkoły Ekonomistów). Szczególnie wysoko oceniono działalność wydawniczą, co znalazło wyraz w protokole końcowym, podpisanym przez przedstawicieli wszystkich krajów:

„Komisja wyraża uznanie Bułgarskiej Akademii Nauk, Instytutowi Zachodniemu w Poznaniu (Polska Akademia Nauk), Instytutowi Światowej Gospodarki i Stosunków Międzynarodowych AN ZSRR za przygotowanie do opublikowania materiałów z trzech sympozjów naukowych na temat monopolizacji i integracji ekonomicznej a także Instytutowi Zachodniemu w Poznaniu, za wydanie drugiego zeszytu bibliografii na temat integracji ekonomicznej w warunkach współczesnego kapitalizmu”.

Przedmiotem analizy był stan przygotowań do III sympozjum ekonomicznego na temat perspektyw rozwoju ekonomicznego głównych państw kapitalistycznych. Sympozjum to odbędzie się w Moskwie, jesienią 1974 r., a poprzedzą je spotkania dwustronne poszczególnych krajów socjalistycznych. M. in. zaplanowano dwa spotkania dyskusyjne radziecko-polskie na ten temat, w maju 1973 r. w Moskwie oraz w Polsce, w listopadzie br.

Odrębnie dyskutowano problematykę i terminy przeprowadzenia V i VI Letniej Szkoły dla Ekonomistów. Kolejna V Międzynarodowa Szkoła, poświęcona problemom stosunków ekonomicznych między państwami socjalistycznymi i kapitalistycznymi w świetle bezpieczeństwa europejskiego, odbyła się w dniach 14-28 maja 1973 r. w Warnie (Bułgaria). Z Polski uczestniczyli w niej wykładowcy: doc. dr Zdzisław Nowak z IZ oraz doc. dr W. Grabska z PISM oraz trzech słuchaczy. Następna, VI Szkoła, odbędzie się w maju 1974 r. na Węgrzech i będzie poświęcona

problemowi długoterminowych tendencji rozwoju światowej gospodarki kapitalistycznej i problemom prognozowania tych tendencji.

Podczas posiedzenia dokonano także oceny ostatnich zeszytów „Biuletynu Informacyjnego”, podkreślając jego ważność w odniesieniu do wzajemnej informacji na temat badań naukowych dotyczących gospodarki kapitalistycznej. Komisja Problemowa zatwierdziła skład międzynarodowego kolegium redakcyjnego. Z ramienia Polski w pracach kolegium uczestniczy mgr Hanka Dmochowska z Instytutu Zachodniego.

Następnie szczegółowej analizie poddano działalność grupy roboczej do badania problemów ekonomiki rolnictwa rozwiniętych krajów kapitalistycznych, kierowanej przez IMEMO AN ZSRR. Sprawozdanie złożył kierownik tej grupy, prof. W. Martynow. Działalność podległego mu zespołu została wysoko oceniona, przy czym ze szczególnym uznaniem spotkały się starania i znaczne zaawansowanie prac nad wspólną międzynarodową monografią, poświęconą problemom agrarnym. Sprawozdania z działalności grup roboczych składali przedstawiciele poszczególnych państw uczestniczących w obradach (sprawozdanie z działalności grupy integracyjnej złożył mgr J. Bartosik).

Na kolejnym dziewiątym, posiedzeniu Komisji, które odbędzie się w maju 1974 w Jugosławii, szczegółowej analizie poddana będzie działalność grupy roboczej do spraw integracji ekonomicznej.

Zgodnie z oświadczeniem Przewodniczącego Polskiej Grupy Współdziałania prof. dra W. Zastawnego, Zakład Ekonomiczny Instytutu Zachodniego nadal będzie w Polsce spełniał funkcje ośrodka koordynującego badania nad współczesnym kapitalizmem i będzie w tym zakresie jedynym łącznikiem z pozostałymi państwami socjalistycznymi, współpracującymi w ramach Komisji Problemowej.

Podczas posiedzenia oceniono pozytywnie dotychczasową działalność Komisji oraz przyjęto program działania na najbliższe lata 1974 i 1975.

Wśród szeregu zaplanowanych konferencji naukowych, wymienić należy najbliższą, organizowaną w Berlinie przez *Institut für Internationale Politik und Wirtschaft* (11 - 16 czerwca 1973 r.), na temat mechanizmów działania integracji zachodnioeuropejskiej. Konferencja ta organizowana jest zgodnie z programem działania międzynarodowej grupy roboczej do badania integracji kapitalistycznej. Bardzo interesujący jest także program V Międzynarodowej Konferencji w Łodzi (w styczniu 1974 r.), organizowanej przez grupę roboczą do spraw krytyki burżuazyjnych teorii ekonomicznych. Poświęcona ona będzie krytycznej analizie socjalno-ekonomicznych koncepcji i tendencji charakterystycznych dla burżuazyjnej ekonomii politycznej. W roku 1974 odbędą się także międzynarodowe konferencje na temat efektywności integracji i skutków społeczno-ekonomicznych (Bułgaria), kompleksów agro-przemysłowych (NRD), mechanizm funkcjonowania monopolii (CSRS), sprzeczności postępu naukowo-technicznego i wzrostu ekonomicznego (NRD) oraz kryzysu i ewolucji międzynarodowego systemu walutowego (ZSRR).

Bogaty dorobek Komisji Problemowej uzasadniał zgłaszane podczas obrad postulaty skierowania jeszcze większych wysiłków na rzecz publikacji osiągniętych wyników i to nie tylko w językach krajów organizujących konferencje, ale także w języku angielskim i innych, uznanych za międzynarodowe, a pozwalających na szersze propagowanie efektów wspólnych badań.

Strona czechosłowacka zorganizowała posiedzenie bardzo starannie i gościnnie, co umożliwiło nie tylko sprawny przebieg obrad, ale pozwoliło także uczestnikom spotkania zwiedzić zachodnie Czechy, m. in. Karlove Vary i Mariańskie Łaźnie.

J. B.